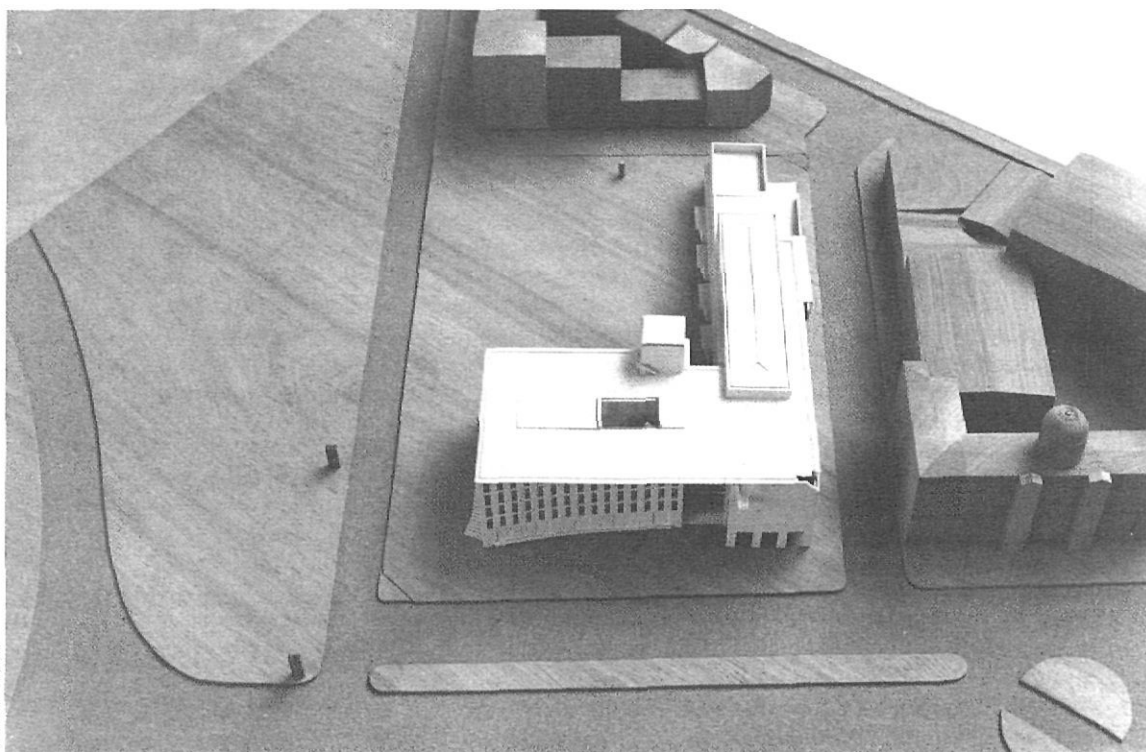

La Reforma Judicial iniciada a finals de l'any passat pel ministeri que presideix Enrique Múgica és un intent de posar al dia l'Administració de justícia de l'Estat espanyol, superar la situació de col·lapse en què es troben una bona colla de jutjats i recuperar la confiança del ciutadà. Els professionals del sector coincideixen a afirmar que la filosofia i les intencions de la nova llei són positives, però que els apressaments i la manca de mitjans humans i materials dificulten el seu desenvolupament. A la ciutat de Girona, l'aplicació de la reforma es realitzarà paral·lelament a la construcció del nou edifici dels jutjats, en el lloc on hi havia l'antic escorxador.

PUNT DIARI

La reforma judicial: Llei i edifici de nova planta

CARME VINYOLES / MIQUEL TORNIS / PAU LANA O

Improvisació i manca de recursos

Una cosa és l'esperit de la llei, les intencions o la filosofia que hi ha al darrera de la lletra impresa, i una altra molt diferent és la seva aplicació concreta a la realitat del país. Les millors intencions es veuen frustrades si en la seva aplicació no van acompanyades dels recursos materials i humans que les han de fer possibles.

Pel que sembla, aquesta està essent el cas de l'anomenada reforma Múgica, un intent seriós i carregat de bones intencions per posar al dia l'Administració de justícia de l'Estat espanyol, però handicapat d'entrada per la manca de recursos i les improvisacions en la seva aplicació. Amb més o menys matisos, aquesta ha estat l'opinió que hem pogut copsar en els estaments professionals afectats per la reforma.

L'entrada en vigor de la nova Llei de demarcació i planta judicial va provocar un cert nerviosisme entre la professió i va exigir un sobre esforç per part de tothom per tal de superar una situació absolutament caòtica. El 27 de desembre passat, just al moment d'entrar en vigor la nova llei, hi havia a la província de Girona dotze jutjats vacants i uns altres dos a la capital. Primer es van cobrir un jutjat de Figueres i el de Ripoll, pel torn tercer del sistema anomenat «juristes de prestigi reconegut». Al principi de març s'han cobert de forma efectiva set jutjats més gràcies a les noves promocions de jutges. Queden vacants un jutjat a Figueres, un a Santa Coloma i el de Blanes. El Jutjat de 1a Instància i Instrucció número 4 de la capital ja es troba cobert i el número 5 es preveu cobrir-lo amb el quart torn de «juristes de reconegut prestigi».

L'actual edifici dels jutjats gironins s'ha quedat petit i desfasat.

La punta de l'iceberg

La qüestió de la manca de jutges és tan sols la punta de l'iceberg d'un problema molt més complex. Com assenyala Miquel Pérez Capella, president de l'Audiència de Girona, «un jutjat sense jutge és una cosa molt trista, però serveix de poc tenir jutge si no hi ha el personal administratiu suficient per poder enllestir el treball. «Coincideix amb aquesta opinió el nou fiscal en cap de Girona, Carlos Ganzenmüller, que planteja com a principal problema per a la fiscalia la manca de personal administratiu i d'oficina: «Amb un oficial i nou funcionaris interins no podem satisfer l'enorme volum de treball que se'ns presenta».

La reforma Múgica està potenciant considerablement la figura del fiscal en l'engranatge de l'Administració de justícia. A Girona es troben cobertes les quinze places de fiscal fixades per la llei, nombre que el seu responsable considera insuficient ja

que ni tan sols arriben a un fiscal per jutjat: «Amb aquestes condicions no es pot garantir un treball de qualitat». Girona no ha estat mai una plaça cobejada per l'estament judicial a causa de l'enorme volum de treball que genera i les condicions en què es realitza. Els jutjats gironins són els vuitens de tot l'Estat pel nombre de diligències prèvies. Les seves places se solen cobrir amb primers destins, persones que si no guarden algun vincle especial amb aquestes terres aprofiten la primera oportunitat per marxar a d'altres indrets més tranquils. «És lògic», ens comenta Pérez Capella; «si en determinats jutjats pel mateix sou et trobes amb un treball molt més còmode et decideixes per aquests. A més, hi ha un altre factor important en la mobilitat dels jutges. Actualment, després de dos anys en un jutjat de 1a instància es pot accedir a la plaça de magistrat, la qual cosa obliga normalment a canviar d'aires. Una reforma de l'Administració de justícia en un país democràtic costa molt de

FOTOGRAFIES: MIQUEL TORNS

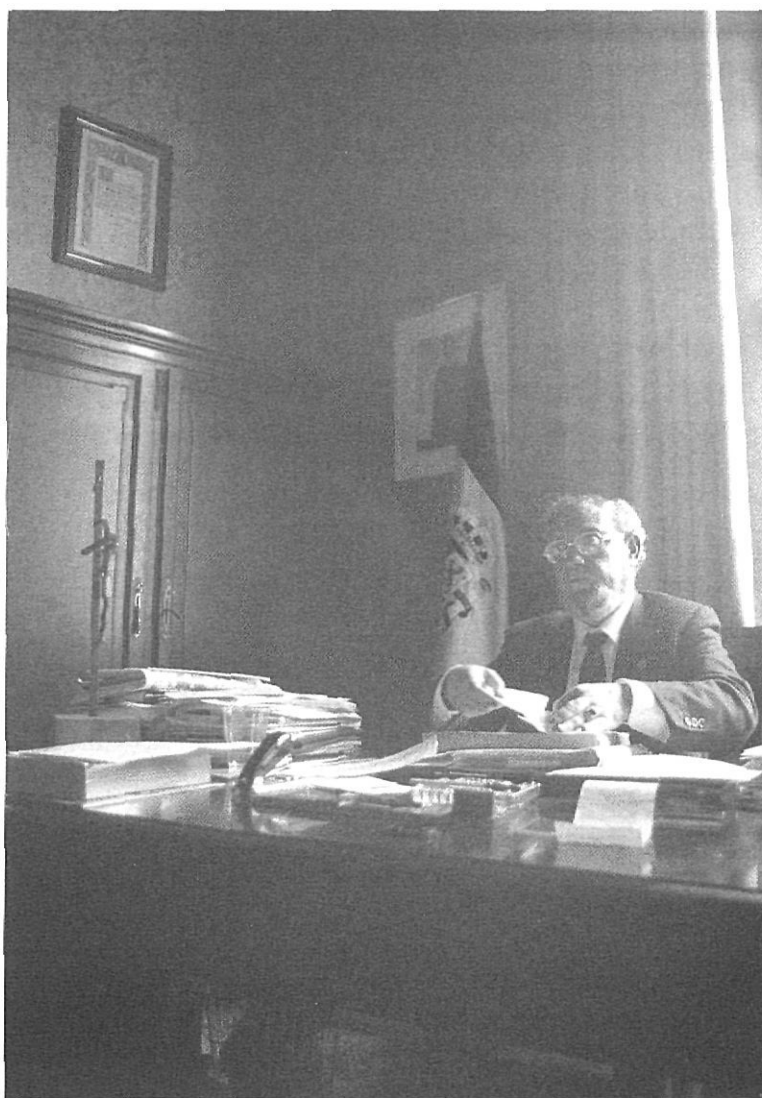

El president de l'audiència afirma que el jutge està mal pagat.

temps i molts diners. Els jutges no es poden improvisar d'un dia per l'altre ni tampoc la resta de mitjans humans i materials».

El nombre de jutges de l'Estat espanyol es troba molt per sota del d'altres països europeus. Mentre a la RFA ronden els 13.000 i França i Itàlia es mouen a l'entorn dels 7.000 jutges, aquí amb prou feines s'arriba als 4.000. Hi ha qui diu que aquest país pateix una manca endèmica de vocacions de jutge. Els llicenciats en dret prefereixen dedicar-se a l'activitat privada o instal·lar-se en d'altres branques de l'administració molt més còmodes i més ben pagades.

«Per les responsabilitats que assumeix, el jutge es troba mal pagat», assegura el president de l'Audiència mentre revisa un paquet embolicat amb plàstic negre que el conserge li acaba de portar. Com que no coneix el remitent li pregunta al conserge si el paquet ja ha passat pels sistemes de seguretat instal·lats a la planta baixa, sistemes que consisteixen en una parella de guàrdies civils i un detector de metalls. «No ho sé», li contesta el conserge. L'expressió del pre-

Canvis en el mapa dels jutjats gironins

«Tota persona té dret a un procés públic i sense dilacions indegudes». La Constitució, en l'article 24, apartat segon, ho afirma solemnement. La realitat, quotidiana, però, ho desmenteix de forma categòrica. El col·lapse judicial impedeix que la majoria d'assumptes es puguin resoldre dins el que la «Convenció Europea per a la Protecció dels Drets Humans» estableix com a «termini raonable». L'organització judicial no funciona amb la celeritat desitjable, els retards en les resolucions s'allarguen cada dia més amb els consegüents problemes de tipus econòmic, psicològic o familiar que això provoca als implicats i la desconfiança generalitzada entre la ciutadania.

Resoldre aquesta situació de col·lapse ha estat un dels principals objectius de la nova Llei de demarcació i planta judicial. L'anomenada reforma Múgica, pel ministre que l'ha impulsada, intenta agilitar l'Administració de justícia a l'Estat espanyol, una administració que fins ara es regia per la «Ley Provisional Orgánica del Poder Judicial» de 1870, provisionalitat que li ha durat força més d'un segle.

A «grosso modo» podem parlar de dues línies principals en la reforma. En primer lloc es porta a terme

la creació dels jutjats d'afers penals, qüestió urgent després de la sentència de juny del 88 del Tribunal Constitucional en la qual s'especifica que el mateix jutge no pot instruir i jutjar un determinat cas. Per altra banda, es realitza una reconversió dels jutjats de districte en jutjats de 1a instància i instrucció, ampliant considerablement el seu nombre i reordenant el sistema de partits judicials en un intent de descongestionar els que presenten volums de treball més elevats.

La nova llei estableix d'altres modificacions en l'estructura judicial, com la transformació de la Magistratura de Treball en Jutjat d'Afers Socials o el canvi del Tutelar de Menors en Jutjat de Menors, una modificació significativa de les competències i, sobretot, de l'enfocament. Augmenta el pes específic dels jutjats de Pau (a partir d'ara els jutges de pau gaudiran d'un sou) i estableix la creació dels jutjats del Contenciós Administratiu per als conflictes amb l'administració.

La Llei de demarcació i planta va entrar en vigor el passat 28 de desembre i es desenvoluparà de forma gradual, al ritme que marquin els recursos disponibles. La mateixa llei es fixa un termini màxim per al seu desenvolupament fins a finals del 92, dada que la gent

sident de l'Audiència canvia radicalment. Amb les faccions tibants i cara de pocs amics li torna el paquet assegurant-li que demanarà responsabilitats si això es repeteix: «Si no passen més coses és perquè Déu no vol», conclou.

Un jutge no s'improvisa

Reprenem el fil d'una conversa que havíem deixat en la manca de jutges que patia el país: «Manquen jut-

ges i, sobretot, jutges bons. Això no es pot improvisar i el nou sistema es troba lluny de poder arreglar-ho. Actualment, un jutge acabat de sortir de l'escola passa immediatament a fer-se càrrec de jutjats de molta transcendència com poden ser els de la Bisbal, Figueres o Santa Coloma. Per més espavilat que sigui i per molta capacitat de treball que tingui, necessita un rodatge previ. Després de dos anys poden aspirar a una plaça de Magistrat. El sistema anterior era molt més prudent. Establia tres tipus de jutjat: el d'entrada, el d'ascens i el de ter-

mini. Es feia un primer rodatge de dos o tres anys en un jutjat d'entrada, on començaves a aprendre l'ofici; després ascendies i agafaves un xic més de responsabilitat, fins que passaves als de termini. Després de 14 o 15 anys de treball ascendies a magistrat i anaves a l'Audiència. Ara, tot aquest procés el poden realitzar en un parell d'anys. Ho trobo exagerat».

La manca de jutges preparats i un retard enorme en la modernització de l'oficina judicial són dos pals travessats a les rodes de la reforma judicial. «La de Girona és la primera audiència de Catalunya i Espanya que es troba informatitzada», assegura amb una certa satisfacció Pérez Capella. «Alguns jutjats gironins també han estat els primers en informatitzar-se a l'Estat espanyol. Ens trobem en una fase molt primària i cal un gran esforç per posar al dia l'oficina judicial, condició imprescindible per poder donar sortida a l'enorme volum de treball que es troba pendent».

«Hagués estat probablement més encertat no posar tants jutjats i assegurar la seva cobertura», ens assenyalava l'advocat Sebastià Salelles,

de l'ofici contempla amb un cert somriure. L'aplicació concreta d'aquesta nova Llei a les comarques gironines representa una sèrie de canvis considerables en l'estructura de l'Administració de justícia. En primer lloc s'amplia el nombre de partits judicials. Dels sis que hi havia fins ara s'ha passat a nou. Blanes, Sant Feliu de Guíxols i Ripoll són els caps dels nous partits judicials. Els dos primers pretenen descongestionar els jutjats de Santa Coloma de Farners i la Bisbal respectivament. Ripoll assumirà tots els assumptes relacionats amb la seva comarca i que fins ara es portaven a Puigcerdà.

La demarcació de Blanes inclou, a més, les localitats de Lloret i Tossa de Mar, els tres pobles que més treball donaven a Santa Coloma. Sant Feliu de Guíxols, que agrupa les poblacions de Castell-Platja d'Aro, Santa Cristina i Calonge, descarregarà en un 50% el volum de la Bisbal. A més, amb l'entrada en vigor de la nova llei, hi ha hagut moviment de pobles d'un partit a l'altre. El que més n'ha perdut ha estat el de Girona, passant-ne una bona part al partit de Figueres.

La reconversió dels jutjats de districte en jutjats de primera instància i instrucció i l'ampliació d'aquests ha comportat que els onze jutjats de 1a instància que hi

havia abans del 28 de desembre passat es transformessin en vint-i-un, xifra provisional ja que la llei preveu la seva ampliació fins a 35 jutjats. Girona, que fins ara en tenia tres, passarà a nou; Figueres en tindrà set; la Bisbal, Blanes i Sant Feliu de Guíxols en tindran quatre; Santa Coloma de Farners, tres; Olot, dos i Ripoll i Puigcerdà un. Aquestes són les previsions de la llei, un xic de ciència ficció si fem cas a les dificultats que hi ha per cobrir adequadament els vint-i-un que funcionen actualment.

Els d'Afers Penals jutjaran totes les causes penals castigades fins a 6 anys. La nova llei n'ha previst tres per a les comarques gironines, tres nous jutjats concentrats a la ciutat de Girona i que ja porten uns mesos funcionant. Dels quatre jutjats d'Afers Socials que preveu la nova llei per a Girona, dos ja es troben en funcionament. Pel que fa a la transformació del Tutelar de menors en Jutjat de Menors, el procés està en marxa però encara li queda un llarg camí per recórrer. Dels dos tribunals del Contenciós Administratiu encara no se'n sap res.

Un edifici de cinc plantes, que valdrà vuit-cents milions de pessetes, acollirà els nous jutjats.

que considera ben intencionada la nova llei però precipitada en la seva aplicació. «S'han produït molts canvis al mateix temps deixant un xic desconcentrada la professió. Als canvis en l'estructura judicial se n'hi han afegit d'altres de processals que, com les variacions en el tractament legal dels accidents automobilístics, modifiquen la interpretació de la llei».

Aplicació precipitada

Sebastià Salelles reconeix el bon funcionament dels tres jutjats d'Afers Penals durant aquests primers mesos, però considera que encara és aviat per valorar el seu rendiment. «Aquests jutjats es troben molt ben dotats, però s'ha de veure què passarà quan comencin a arribar tots els assumptes endarrerits de l'anterior estructura».

«La filosofia de la llei és bona però calia aplicar-la d'una forma escalonada». Sebastià Salelles assenyala que es podia haver filat més prim en la reestructuració dels partits judicials. Alguns dels jutjats que es trobaven més col·lapsats ara passaran a ser «xollos», mentre que d'altres continuaran amb dificultats per tirar la feina endavant. Tampoc li acaba d'agradar la indefinició que hi ha entorn dels jut-

Un pastís massa petit per a tants comensals

L'aspiració de concentrar els diferents organismes judicials en un sol edifici, defensada a bastament per diferents estaments ciutadans, sembla ser que es farà realitat en el termini de tres o quatre anys. Tot i que els responsables de la construcció del nou edifici asseguren que pot finalitzar-se en un parell d'anys, el Ministeri de Justícia ha llogat uns locals provisionals per a un període de quatre anys per si de cas no s'acabava l'obra en el terme previst.

Després que fos rebutjada l'opció de Montjuïc, on es pretenia situar els nous jutjats, l'ajuntament de la ciutat va cedir els terrenys de l'antic escorxador, ubicació que va comptar amb el vist-i-plau de tots els implicats.

El projecte s'encomanà als arquitectes Esteve Bonell i Josep M. Gil, que a finals del 88 el pressupostaren en uns vuit-cents milions de pessetes. Aquest primer projecte fou modificat per tal d'adaptar-lo a la redacció definitiva de la Llei de Demarcació i Planta Judicial, que assignava tres jutjats del penal per Girona enlloc dels dos que es preveïen inicialment.

La solució adoptada pels arquitectes fou la d'afegir un pis a la part posterior de l'edifici sense trencar la seva coherència estètica. Es tracta d'un edifici en el costat del riu Onyar, amb la qual cosa s'incremen-

tava en uns 400 m² la superfície disponible de l'edifici en forma d'ela, amb una façana principal que dona a l'avinguda Ramon Folch. Disposa de cinc plantes, més el pis afegit al darrera posteriorment i uns soterranis en els quals s'habilitaran plantes per a apartaments. L'edifici ha estat concebut de forma que lligui amb l'entorn de la ciutat i no dificulti la contemplació de la Catedral i Sant Feliu, condició prèvia imposada per l'Ajuntament gironí. L'estructura interior recordarà el model arquitectònic del barri vell de la ciutat a base de petits patis i escales estretes.

Si la modificació del projecte inicial va suposar un primer i important retard en l'inici de les obres, la decisió que qui havia de costejar l'enderrocament de l'antic escorxador va ampliar-lo. Finalment, el Ministeri de Justícia va acceptar fer-se càrrec de les despeses de l'enderroc i, des de fa un parell de mesos, l'antic escorxador ha passat a millor vida. Les obres de construcció dels nous jutjats foren adjudicades el 27 de desembre de 1989 a l'empresa Cubiertas y Mzov SA, la mateixa que ha realitzat els treballs d'enderrocament. La construcció i explotació dels apartaments subterranis fou adjudicada a l'empresa Urbas. La plaça dels jutjats es completarà amb una escultura i una font de

Els nous jutjats vindran acompanyats d'un aparcament soterrani destinat a solucionar molts dels problemes de circulació de la zona.

jats de pau. No està gaire clar el paper que tindran, les competències que assumiran i les garanties de preparació per part dels implicats. «Hi ha un altre element de crítica en la concentració dels tribunals d'afers penals a la ciutat de Girona, la qual cosa allunya la justícia del ciutadà».

En aquest aspecte, el president de l'Audiència considera que la situació millorarà si s'aplica el que la llei diu i els jutges actuen amb bona voluntat. «La llei preveu que aquests jutjats es desplacin a les localitats més allunyades per celebrar judicis. Ja estan assenyalats judicis a Puigcerdà i crec que també a Ripoll. Més endavant és probable que també es vagi a Olot. Es preveu, per a un futur no massa llunyà, la instal·lació d'aquests jutjats en alguns dels partits judicials allunyats de la capital. Crec que seria l'ideal».

«Amb aquesta reforma judicial s'ha perdut una gran oportunitat de fer les coses ben fetes», afirma categòric

Carlos Ganzenmüller, el fiscal en cap. «Si el que es pretenia realment era agilitar els processos judicials, tenien una oportunitat perfecta per incorporar la figura dels anomenats «juez de mazo», uns jutges que en els casos de delictes de poca importància poden jutjar

i dictar sentència de forma immediata, en un termini de 24 a 48 hores, respectant totes les garanties dels implicats. Això descongestionaria realment la justícia d'aquest país i donaria al ciutadà més sensació d'eficàcia i protecció».

La construcció del nou edifici dels jutjats pot finalitzar-se en un parell d'anys

l'artista gironí Gabriel.

Aquest nou edifici encabirà la majoria de dependències judicials de la ciutat exceptuant l'Audiència, amb les seves dues o tres seccions, que continuaran a l'edifici de la plaça de la Catedral, igual que totes les dependències de la fiscalia.

«Fa uns anys tan sols hi havia tres fiscals» comenta Miquel Pérez Capella, president de l'Audiència «mentre que ara hi ha un fiscal en cap, un tinent fiscal i quinze advocats fiscals. Tot això comporta una necessitat d'espai enorme i el nou edifici no pot assumir-ho. De fet, aquest nou edifici ja va néixer un xic petit. D'entrada es va haver d'ampliar per col·locar-hi els jutjats d'afers penals. A més, també s'hi vol col·locar un Institut Anatòmic-Forense, que serà el primer que hi haurà en una província d'aquestes característiques. El pastís és limitat i són molts els que n'esperen un tros».